

Előzetési ár:

Égész évre 8 frt — 16 kor.
Félévre 4 frt — 8 kor.
Negyedévre 2 frt — 4 kor.

Községeknek, körjegyzőknek és neptanítóknak:

Égész évre 6 frt — 12 kor.
Fél évre 3 frt — 6 kor.

Egyes szám kapható:

a kiadóhivatalban, a főtözsdeben, Köszl János, Hochrein J. és fia i üzletében.

PÉCS

POLITIKAI VEGYESTARTALMU LAP.

Hirdetések

elfogad a kiadóhivatal (lyceumi könyvnyomda), hol mindenkor a legutányosabb árak szabhatók. Minden beiktatott hirdetés után 30 kr — 60 fillér bélyegdíj fizetendő.

Nyilttér 1 sor 1 ft 2 korona

Kéziratok

a szerkesztőségbe (lyceumi könyvnyomda) küldendők.

Megjelenik hetenként kétszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: lyceumi könyvnyomda.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Mi lesz a millenniummal?

(B.) A szomszédunkban egy kis városka. Mohács erősen készül a millennium megünnéléséhez. Pályadíjat tűztek ki oly dolgozatra, a melyik a legelfogadhatóbb tervvel áll elő, hogy hogyan ünnepelehet meg Mohács legméltóbban és legmaradandóbban a honalapítás 1000-ik évfordulóját? S az ország minden vidékéről egyre kapjuk a híreket az ezredéves ünnepélyre vonatkozólag: minden város, minden valamire való község tervez, készül, dolgozik, hogy mikorra a nagy év elérkezik, büszkén mutathasson valami monumentálisabb alkotására, valami áldásosabb munkájára.

Igen, így tesz az ország fővárosa, valamennyi város, minden község, és csak mi Pécs városa maradánk hátra?

Az általános mozgalom hiába verné hullámaival felénk? csak mi egyedül maradánk tétlenek és közönyösek?

Pedig, ha akarunk valamit tenni, — s szegény volna, ha nem tennék — nagyon itt az ideje munkához fogunk.

Az ezer éves ünnepély méltósága és messzeható jelentősége nem azt kívánja tőlünk, hogy fellobogózzuk a

várost, kivilágítsuk ablakainkat. Te deumot mondjuk — a mikre a készüléteket az utolsó percben is megtehetők: mindnyájunk érdekeit istápoló, monumentális alkotásra serkent bennünket a nemzet nagy ünnepe s ez az alkotás csak úgy lehet tökéletes, méltó a városhoz, ha körültekintéssel, megfontolással és idejekorán fogunk kiviteléhez.

Nem akarunk mi emlékoszlopokat, szotrokat felállítani; megteheti azt gazdagabb város, a mely polgárainak szükségleteit minden téren kielégítette s rendezett viszonyai mellett nem kell a jelen bajaira gondolnia, hanem áldozhat a mult iránti kegyeletnek.

Mi a modern fejlődés lépcsőire immár szerencsén feljutva, avval ünnepelehetjük legméltóbban a honalapítás emlékét, ha halaszthatatlan, vitalis érdekeinket kielégítve tisztességes jövőt biztosítunk magunknak maradandó alkotásunkkal.

Igaz, hogy ilyes alkotás csak közvetve dicsőíti majd a honalkotó Árpád emlékét, de méltó alapköve lesz a második évezrednek: filléreinket nem pazaroljuk a mult nagy alakjainak emlékére, kik a nélkül is halhatatlanok, hanem jövőt teremtünk vele magunknak, kik e nélkül szegények, gyámoltalanok és elmaradtak maradánk.

Szélteben emlegetik, hogy Pécs millenniumi alkotása az új színház lesz; ezen terv ellen határozottan tiltakozunk kell.

Nemcsak azért, mert a város társadalmi igényei minél előbb és halaszthatatlanul sürgetik az új színház megnyitását, hanem mert a színház építése régi tervünk, éveken át folyt rá a közadakozás, mikor még a millenniumi alkotások eszméje nem is merült fel.

Most a már épülő, pár hónap múlva tető alá kerülő új színházat úgy tolni fel, mint millenniumi alkotást, annyira volna, mint kibujni amaz erkölcsi kötelezettség alól, hogy az ezredéves ünnep alkalmára valami nagyot, maradandót és monumentalist teremtünk.

Ugyanilyen logikával valamelyik mostanában tervezett kaszárnyát is el lehetne keresztelni millenniumi alkotásnak; sem ennek, sem a színháznak tervezésénél nem gondoltak arra, hogy ezredévet ünnepeleljünk velük

De van nekünk — sajnos, hogy van — olyan heverő ügyünk, a mi a tervezettségnek még csak első stadiumig jutott el, s a mi, úgy látszik, valami sürgető körülmény nélkül még sokáig fog heverő status quo-jában pihenni.

A csatornázás ügyét értjük.

A csatornázását, melynek hiánya

A PÉCS TÁRCAJA.

Unalmas élet.

Oly egyhangu, unalmas életem!
Ez egyfolytában húzódó napok
Oly botrányosan összeillenek.
Gyűlölem e simplex mozaikot.
A tegnapióban semmi meglepő:
A hónapot akár megjósolom;
Ha ez is élet, kár számlálni is:
Nem élet ez, csak emberforgalom.

Bölcös, koporsó: álnok lélek.
Ha így is töltötnék el éveket.
Jobb úgy mindjárt a síron kezdeni.
E rút bevezetést mellőzheted.
Nem így kívántam élni én, soha!
En élni vágytam, lelkesülni fenn.
Mi másban vágy, énbenem szenvedély:
Viharh nekem! hadd hánykódjék szívem.

Szenvedni vágyom mohón, keserűn.
Tomholni kéjben elragadtatással.
Ha és öröm felhangolt lelkem:
Fénylő, suttó villámként szálljon által.
Csak az a bánat, mely porig lesújt,
Csak az a kín, mely elviselhetetlen —
S kéj és virág csak akkor boldogít,
Ha nem várod, míg elhervad a kéjben.

Nem szabad, hogy egy ember éltiben
Csak egy bánat, egy öröm legyen.
En minden kint mázambhoz váltanék
Hogy részem mindenkből kiviegyem.

Szegény koldus, ki aggódó szíved
Egy bőval, egy gyönyörrel megtömöd
S fukar szellemként ülsz a kincseden:
— Pazzad el gyszod, kínod s örömod! —

Kiontott vtr. elsirt köny eltűnik.
Mint egy korán lezúgott nagy folyam.
Ha egyformák az embermilliók.
Jobb vagy rosszabb, de nem leszek olyan.
Csak az furesz. Hogy míg itt írom a
Dorbélozás modern elméletét,
Előtem a gyakorlat bész hada
Mind a virágot és bimbot letép.

ZEMPLÉNI ÁRPÁD.

Malomtörténet. *)

— Irta **Rosegger**. Fordította **Zoltán Vilmos**.

— A „Pécs” eredeti tárcája. —

Nem messze házunktól hegyi utak és lankás rétek alatt mély völgy fekszik. Tele van sűrű és magas kőrissakkal és mogyoróbokrokkal, melyek közt bürök, ádáz és lósóka tenyész. E növények közt kicsiny patak cseveg, melyet csak nagy neha keresett föl egy-egy szomjas békaicska, más-különbön azonban teljes észrevétel nélkül marad, mignem szomszédunk, Toma, a kié a rét volt, malmot nem épített föléje. A malom annyira el volt rejtve a bokrok

közt, hogy a midőn okóresordámmal ott álltam a réten, mitsem láttam belőle s csak ama két magas fenyőfáról tudtam meghatározni fekvése helyét, mely a malom mellett messze kimagaslott a bokrok fölött E fenyőfakon gyakran ült egy ölv s oly ijesztő füttyöket hallatott, hogy a borzalomtól gyakran imádkoztam gondolatban egy miatyánkot. A malomtól is irtóztam: örökös árnyékával és vízének szomorú csobogásával eszembe juttatta azt a másikat, melyet anyám emleített meseiben, s melyben a szép, magános molnarleány tizenkét rablónak fejét vette a széles malombárdal.

Aztán jött idő, melyben a bürök-árokbeli malommal közelebbi ismeretséget kötöttem.

A mi szép malmunk, mely lent állt a nyílt réten, s melyben apámnak oly gyakran segitettem örölni a rozstot, egy éjjel földig leégett. Csak a számtalan vas-szög s a két malomkerék maradt meg belőle, mely két utóbbi egészen vörössé vált s több darabban szétesett. Csupán a kerék maradt állva a félig szénné vált tengelyen s midőn a patak vize raja zúdult, körülfutott és táncolt örült gyorsasággal. Megbolondult a szerencsétlenség miatt. Es csak midőn apám a malompatákat le-

*) A »Gyermekévek»-ből.

ólomsúlyként nehezedik a város közegészségi és társadalmi viszonyaira, egész fejlődésére és mint állandó veszedelem tornyosul előtűnik, melynek sötét méhéből, hogy mikor csap le reánk az Ég haragja, senki sem tudhatja.

A város minden hű fiának csak egy óhajta lehet jelenleg és ez a csatornázás létesítése. A közgyűlés már elhatározta a létesítést, a polgárok áldozatkészsége szinte határtalan e kérdésben. Nincs tehát más hátra, mint fokozott akaraterevel sürgősen létesíteni azt, amit különben önmagunk iránt érzett tartozó kötelességünk legjobban sürget és mi csak azt óhajtjuk, hogy ez a sürgető körülmény inkább a millennium legyen, mint megint olyan járványos betegség, a minő annak idején megvalósítását siettetve vízvezetékünknek.

Ez alkalommal ismételtlen csodálkozásunk kell kifejezést adnunk, hogy az ez ügyben kiküldött szakértők jelentése — ha ugyan elkészült — nem bocsáttatott a nyilvánosság elé, mit megtenni pedig a szakértőknek saját maguk érdekében kellene.

A tisztí főorvos úr minden hírlapi cikkre rögtön kész a válaszszal, és csak a csatornázás ügyében nem volna egy szava sem?

Pedig ő is beláthatta, mi is többször emlegettük már sürgető szükségét, kiváló fontosságát a csatornázásnak.

Mindnyájunk érdeke, a város jövője követeli a csatornázást; modern, a korral haladó város Pécs addig nem lehet, míg ennek a követelménynek eleget nem tesz.

Ne céltalan ünnepekkel, muló cicomával üljük meg a honalapítás ezredik évfordulóját, hanem emeljük ki a tepsedőből a csatornázás ügyét és létesítsük azt.

Harmincöt ezer embernek biztosítja ez alkotással Pécs város kockázott egészségét, hosszú multnak hibáját téve

ezzel jóvá és egy szebb, egy nagy jövő alapját veti meg Megérdemli, sőt egyenesen sürgeti ez a kérdés, hogy végre érdemlegesen foglalkozunk vele, s a millennium alkalmával már mint befejezett munkára, megtestesített alkotásra mutathassunk rá!

— **A helyettesítések.** Ujabb az a szokás divik a városi törvényhatóságoknál, így a mienknél is, hogy a mint egy tisztviselői állás megüresül, az és képesáiban a fokozatosan megnyílt helyek rögtön a teljes fizetés élvezetével helyettesítés által betöltetnek. E szokás, mely nem törvényellenes ugyan, de nem is kötelezett, épen nem helyeseltetjük, részben a költségek végett sem, de főleg azért, mert az ily eljárás minden választási jogot illusziussá tesz, lévén a későbbi „egyetlen” jelölés merő komédia. És a közgyűlés minden elébévágás nélkül bizonyára szintén respektálná érdem szerint a fokozatos előléptetés rendszerét.

— **A katonai affairek** száma az országban egyre és ijesztő módon szaporodik, legujabbban Aszódon bántalmaztatott egy „civil bagázs.” Ha ehhez hozzávesszük a még mindig megoldatlan nyelv-kérdést, sajnosan tapasztaljuk, hogy a katonai körök a nemzeti törekvésekkel sehogy sem tudnak megbarátkozni és a helyzet mindig kényelmetlenebb lesz, főleg miután a kormánykörökben ez irányban sem mit sem tesznek, sőt a kormány felhivatalos közlönye a helyett, hogy jogaink védelmére kelne, a katonai visszaéléseket legyezgeti. Mi azt tartjuk, hogy a mint tisztelettel kell adoznunk a hadsereg iránt, úgy semmi, de semmi visszaélést vagy idegenkedést elnéznünk nem szabad és minden legesekélyebb esetben meg kell mutatnunk „katonáéknak”, hogy ők külön statust nem ké-

peznek az államban, hanem kiegészítő részét képezik ennek és szavazatunk, támogatásunk és áldozatunk nélkül alkotmány-tényezőknék nem is tekintethetnek.

Vaszary bibornok nyilatkozása.

Bécsből írják a »Pester Correspondenz«-nek: »Az a felelet fontos kijelentés, melyet Vaszary bibornok hercegprímás a »Pester Correspondenz« bizalmi embere előtt Balaton-Füredén tett s a mely a »Pest. Corr.« által megtalálta az utat a nagy nyilvánosságba, mint megvilágosító sugár esik a helyzetre s immár a be nem avatott nagy közönség is azzal a viláossággal látja a dolgok valóságát, a mely eddig csak kevés beavatottaknak adatott meg.

Mindenek előtt legyen konstatalva, hogy a magyar biboros kijelentései tökéletesen megerősítik, a mit akkor irtam Önöknek, mikor a »Pesti Napló« közzétette tudósítójának beszélgetését Agliardi nunciussal, hogy t. i. teljesen ki van zárva, miszerint a pápai államtitkar Magyarország katolikus egyháza fejének instrukciókat adjon; miszerint továbbá abszurdum lenne, ha azt gondolná monsignore Agliardi, hogy Magyarország koronás kiralya és katolikus alattvalói közt fennforgó viszonyokba, az egyházpolitikai ügyek rendezésébe tetteleg beavatkozhatik. Sokkal jártasabb diplomata monsignore Agliardi, hogy sem ilyesmit megkísérelne; a »Napló« embere egyszerűen félreértette őt; a monsignore szubjektív értelmeit a nunciás aspirációinak nezte s így igen hamisan fogta fel.

Ma mindenki tudja: a hercegprímás sem a koronától, sem a felelős kormánytól nem kapott politikai miszsiót a papához; a hercegprímás sem a pápatól, sem államtitkárától nem kapott politikai instrukciót. A magyar püspöki kar fejének egy irányban sincsenek megköve a kezei; a bibornok és a püspökök a fennforgó egyházpolitikai differenciák elintézésé körül csupán lelkiismeretük és hazaszeretetük által vezették magukat. Hogy a korona nem kívülről kér tanácsot, azt melán előre gondolhatta volna mindenki. Aki az első apostoli kiraly koronájának dicső-

vezette a folyóba, akkor szűnt meg forogni a kerek s ott állt még éveken át feketén és mozdulatlanul a romok fölött.

En és apám összeszedték a vasszöveget, de a kovács csak huszont garast adott értük; s a malmot többé nem tudtuk fölepíteni.

Apám aztán átment Toma szomszédunkhoz s megkérdezte tőle, hogy mi viszontszolgálattal tartozik, ha a bürökörökbeli malmot oly napokon, melyeken üresen áll, használhatja?

Toma egy egész kenyeret tett oda apám elé: messen magának belőle, de jó nagy darabot; ő, a szomszéd, jó rozost termelt. Na, és a malmot, azt apám könnyen megkaphatja; úgy egy-két napig henteint ügyis üresen áll; aztán viszontszolgálattól nem lehet szó; ő apám, szerezésénél járt a tüzzel; na, és ez mindenivel megeshetik. Csak messen meg kenyeret, de jó nagy darabot. Isten áldja, Isten áldja!

Minálunk otthon apánk maga volt a zsákhordó számár. És így egy nap a rozssakkal vállain leszállt a bürökörökba. En, a korlátolt gyerek, mindig ökreim, vagy apám után szalagáltam; apám volt előttem az első és legesalhatatlanabb ember a földön, a többi mind mellékes volt:

csak a plebános és a jegyző képeztek kivételt: ezek magasabban álltak; az egyik egészen Istennel tartott, a másik a császarral — és velünk egyik sem tartott a kettő közül.

Igy hát apám után haladva átvergődtem a köris- és mogyoróbrokon a malom felé. S midőn előtte álltunk, apám fakulesot vett ki zsebéből, fölzárt az alacsony, szürke ajtót, s mi egyszerre benn álltunk a sötét malomban, melyben csak a lisztszekerénynek s fölötte a malomkőházikónak és garatnak elmosódó korvonalait tudtuk megkülönböztetni. Hat vagy nyolc lépésen át fölmentünk a magtárszobába; ennek barna, pókhalós falán több szentkép függött kisebbszérű házioltart képezve; a kiesiny, zöldszínű szenteltvittartó sem hiányzott. Apám meghintette magát szenteltvittel; aztán ráöntötte a rozszak tartalmát a garatra s a deszkák réseim még egyszer kitekintett a folyton zúgó malompatakra és le a kerekoszobába; az volt ám még csak az igazi sötétség, mely onnan tekintett ki ránk. És midőn láttá, hogy minden rendben van, mindkét kezével lefelé nyomott egy farudat, mely a falból kinyúlott. Ez életet hozott a malomba. Eleinte szakadozott zörgést hallottam, mely lassan-lassan egyenletessé lett. Belevegült

a kerekék csikorgása és a víz zúgása. A malom járt.

A garat remegő csőréből a rozsz barnássárga patakja belefolyt a köüregbe, melyben a gyors folyás miatt már nem lehetett megkülönböztetni az egyes szemeket.

Apám bevezetett a teendőbe, hogy én is megtanuljam a molnarkodást és végre fölemelte a lisztszekerény födelet, a melyből már szerteszállott a finom, fehér lisztpor.

Csak késő este, — midőn már oly sötét volt, hogy engem egy beröpülő szentjánosbogár halálra ijesztett, mert percig úgy veltem, hogy az tűzszikra, mely foglyujtja a malmot — nyomta le apám ismét a falból kiálló rudat; a kelepelés és zörgés egyre lassabb lón, a kerekék még csikorgtak egy ideig, aztán elnémult a zaj egészen. — Füleimben még sokaig utána zengett, kinn pedig zúgott a víz.

Apám a kőházikót és lisztszekerényt meghintette szenteltvittel, hogy valami szerencsétlenség ne történjék ezzel, aztán bezárta az ajtót a fakulescsal s mi a vad bokrokon keresztül s a lankás réteken és szántóföldeken át elmentünk haza. Mikor áthaladtunk a vászonfehérítő helyen, egy asszony osont el mellettünk s fölsetett a

seges viselőjét csak némiéig ismeri, az tudja, hogy soha sem járulna oly rendszabályokhoz, melyek sértik a dogmát és a katolikus egyház méltóságát, valamint épp oly kevesse szentesítene rendszabályokat, melyek a protestánsokat, óhitűeket vagy zsidókat fosztanák meg jól szerzett jogaiktól, szabadságuktól. Hogy pedig a felelős magyar kormány, illetve ennek jó katolikus feje által eleje terjesztett törvényjavaslat involválja-e a dogma megsértését, vagy sem, a fölött nem Rómában teszi a kérdést a korona, hanem a hercegprímással együtt vizsgálja meg az ügyet, az apostoli király Krisztus helytartójának legatus natus-ával. Augusztus hó utolsó harmadában magánkihallgatáson fogja Ő feisége Vaszary bíbornokot; akkor előtte lesz a házasságról szóló javaslat. A többi a javaslat tartalmától függ. A törvényhozási eljárást egyszerűen az alkotmány határozza meg, mindegyik fél ehhez fog alkalmazkodni és a bőbeszédű képest, a melyvel a törvényjavaslatban a nyomatékkal bíró különböző érdekek megelégedtetek és az egyes törvényhozási tényezők bekeszeretetének és patriotizmusának igazolta és intenzitása szerint előbb vagy utóbb megtörténik az egyetértés. Mindenestre meg fog történni, erre számíthatunk. Az a körülmény, hogy a szebeni román gyűlés államellenes határozata a kötelező polgári házasság elvetését főprogrampontra vette föl, sokakat kihozott, a kik annak heves ellenzői voltak eddig, s felnyitotta szemeiket arra nézve, hogy mily szükséges Magyarország államisága érdekében, érvényt szerezni ez irányban az állami kompetenciának, minden állampolgárnak tudatára juttatni magyar állampolgárságát a bolesótól a sirig.

Baranya a legrégibb időben.*

Baranya a török uralom alatt.

Időszak: 1543—1689.

II.

Szigetnek akkoron 3 része volt, az új- és óváros és a vár. A vár is külsőre és belsőre vala osztva. El vala ugyan Sziget gazdagon látva élelem és hadiszerekekkel, de erősítvényei csak föld és rőzseből

* Mutatvány Ha a s Mihálynak «Baranya földrajzi, statisztikai és történelmi tekintetben» című művéből. Nyomatott Pécsen, 1845-ben.

magaslatra, melyen a nyír- és cseresnyefák álltak.

— Úgy hiszem, ez a szenfekete Stina volt — monda apám halkán maga elé — mint a bolond, úgy szaladgl az egész éjjel.

— Ez bizonyosan nem bánta volna, ha vásznunkat még odakinn találta volna — vélte otthon anyám.

— Na azt te nem tudhatod — szólt apám csitítgatva. — Szénegetéssel keresi a kenyeret, s rosszat épenséggel nem lehet vámanit tulságosan nagyonsok a t r a f o g n i .

— Jót sem — felelt anyám; aztán nem beszéltek többet róla.

Asztalhoz ültünk. Vacsora után anyám a rokkához ült, dalolt és mesét mondott. Mesét a fehér asszonyról, ki éjfélkor körüljár a lovagvarban s a veres tőrrel baljósolatot ír a falra — a mese egész éjjel nyugtalanított s a fehér asszonytól való félelmemben az öreg Jobszt legénynek, kívül aludtam, majdnem ingébe bujtam.

Masnap kora reggel arra a hírre ébredtünk, hogy apánknak el kell mennie robotolni. Már jóval túl voltunk ugyan az üdvnek ezernyolczszázegyenvenyolczadik esztendőjén, de a mi jó jegyzőnk még mindig ragaszkodott az ősi szokashoz, mely

allottak, és őrsége is csak csekély volt. Midőn a szultán roppant seregével és 300 ágyuval közelözlőnl aug. elején az örökké nevezetes erősítvényét, falait vörös posztóval látá ékesítve ünnepeles fogadtatása jelül, és egy roppant ágyu egyszeri dörgésével üdvözle őt, a csatak hatalmas hőst. Zrinyi összegyűjtván maroknyi, de hős népet, esküt tőn előtte, védelmezni magát az utolsó csepp vérig; és szinte ezt esküvé az egész őrsereg lelkesült vezérének is. A török három oldalról kezdte meg az ostromot, és egész nap és éjjel oly erővel folytató azt, hogy Zrinyi kevés katonáival nem vehetvén az új várost, azt maga föléte és visszavonult az óvárosba. Hiába tekintett ki Zrinyi a várból mindentel, sehonnan sem látott hadat jónni segítségére, és jól tudá, hogy el kell esnie a várnak, mely föl nem szabadították. Augusztus 29-kén Belgrád és Buda elestének és a mohácsi harc evnapján minden aron megakarta a török Szigetvárat venni: de hasztalan vala minden erőkéde. Két nap mulva odahagyta ugyan Zrinyi a külső várat is; a belsőt azonban mind halálig szándékozott védelmezni, ámbar Mohammed vezér őt a földásra több ízben egész Horvátország birtokával kísérte. A rohanásokkal a török nem boldogulván, tűzaknakát kezdett csináltatni, melyek közül egy sept. 5-ke reggelén a főerősséget magas lánokba borította, mintegy halotti szövetnekül Szulejmánnak, ki a reá következett éjjel verhasban, mások szerint, szélhűdésben halt meg, mit azonban a nagy vezér titokban tartott. Szeptember 8-kán, midőn a löporos tornyon kívül már minden romban fekvűt vagy lánngal égett s közelgett a pillanat, melyben Zrinyi már csak földadás vagy dicső halál között választhatott, a hős magát őrseregével együtt halálra szánta el. És kilépett a várudvarra hosszú, de könnyű dolmányban öltözve, melynek két zsebébe a vár kulcsai mellé száz száz magyar aranyat tettetett «hogy, ugymond, a ki levetteket, ne mondhasa hogy rajtam semmit sem talált» — nyakában aranyláncal, fején gyémántos forgóju kalpaggal és egy ősi szablyával, melyet a többi közül azért választott ki, mert «evvel szereztem, ugymond magamnak először dicsőséget, evvel akarom bevárni is, mit reám a végzet mért». Ezuán minden vagyonát halomra gyűjtette és porra égette; és fennmaradt vitézeit rövid

de lelkes beszéddel Istenre és a hazára emlékeztetvén, és a halálharcra fölbuzdítván a kinyitott kapuban egy nagy tarackot lövetett ki, és ennek füstje alatt, mint villám a fölebből, rohant Juranics Miklós zászlótartóval hada élén, Jezus nevét harsogtatván, a hidon előnyomuló ellenségre. A harc heves, de rövid vala; alig oszlott el a füstföleg, melyből a hős halálos csapásait osztogatta, midőn viadal közben mellén, némelyek szerint lándzsától, mások szerint két golyótól, fején pedig nyíltól vagy szinten golyótól találva, felholtan a földre rogyott és a jancsároktól a nagyvezér elibe vitetvén, ennek parancsára lefejeztetett. A fejet Mohammed Salmgr-hoz küldé, testét pedig tisztességesen eltemette. Vezérok példája szerint a vitéz örök mind egyig hősi halállal hulltak el s csak holt testeiken keresztül juthatott a török mintegy 20 ezer vitézenek elveszte után a porra égett vár birtokába. — Így beszél el a lelkes Horvath Mihály a magyar Leonidas és varának elistet. Mihez gl. Majláth után még csak keveset adunk Halál, lángok és zavar osztozának a megvett varban; a jancsárok leoldósák az asszonyokat és gyermekeket, na azonnal nem tudtak rajtok megosztotni. Zrinyi kamarása, pénztárnoka és pohárnoka elevenen fogattak el; és midőn a nagyvezér Zrinyi kínsei után tudakozódott, az ifju büszke és nemes pohárnok, ekkép felelt: 100,000 magyar aranyat és 100,000 tallert, és 1000 darab poharat és edényt megsemmisített Zrinyi, mi meg hátra van, alig ér 5000 aranyat; de löpora sok van, és azonnal légbé fog röpülni, és azon tűz, mely nélkül soha el nem foglaltatok volna a várat, titeket emésztend meg». Erre Csaucsbaschi azonnal a var felé lovagolt, rendet csinálendő, de mielőtt oda ért, a torony rettentő dörgéssel légbé repült 3000 törököt víven magával vagy temetven el omladványai alá.

Szigetvár elestével nem szabadult meg Baranya a magyar birta végvárak őrségének berontásaitól. Mit előbb a szigetváriak tettek, azt tettek most a kanizsaiak, kiskomáromiak és mások, annyira hogy megenyk vedetlen népe csaknem többet szenvedett honfitársaitól, mintsem a vad toroktól. A tatárok is nem egyszer sanlygattak a szegény baranyaiakat. 1603-ban Ghási Gúrai krimi Khan 20,000 fektelen emberével Baranyában tanyázott egész télen át. Később is több-

szert a parasztot igába kell fogni s a parasztok szép engedelmesen meghajtották máskülönbben oly merev nyakuka'.

Enrám azonban oly hatással volt a robotolási parancs, mint a villámcsapás.

— Gyerek — szólt hozzám apám — ma hát te lesz a molnár odalenn a bürök-árokban.

Aztán eljött velem, hogy fölzarja az ajtót, s betanítson engem a malom kezelésére.

Az előbbire nem volt semmi szükség; az ajtó alig volt elzarva tolózárral s apám mormogott:

— Ilyen fakilnes nem ér egy árva fityinget; bármilyki koldus darabokra törheli botjával a tolózart.

Aztán elém szabta teendőmet, s megmutatta, hogy miként kell a rud segítségével a favárból az árokba vezetni a vizet, hogy oldalt lezuhanjon s a malom megaljon. Odaállított továbbá az emelvényre egy köböl vizet az esetre, ha valami lenne. Tűzre gondolt. Aztán elment s én magamra voltam a sötét, kelepelő malomban.

Olyanféle érzés fogott el, mintha egy egész, vadul keringő világra kellene fölügyelnem. Óvatosankörülgartattam szemeimet, hogy minden rendben van-e? Né-

tem a garatot, még mindig omlott belőle a mag, s a garat megsem akart soha kiürülni. Gondolatban elkezdtem olvasni s azt hittem, ha ötezerig olvastam elfogy a rozs; de olvastam tizezerig, olvastam — ekkor egyszerre úgy rémlett, mintha tüst szállna föl a kőbázikóból.

Odarohantam a rudhoz. A kerekék csakhamar megálltak, s én láttam; nem füst volt, csak lisztpor.

Megint megindítottam a malmot s kissé bátrabb lettem. De a ven épületnek örökös homályában, az örökös zaj és kelepelés közt máskélel izgalom fogott el... Firkésze néztem jobbra-balra, s belebambulam a legrejtettebb zugokba. Mért ing ott egyre a szentelvtiztartó?! — megint oda akartam ugrani a rudhoz — egyszerre sajátságos zörgés keletkezik — lassan-lassan magától fölemelkedik a liszt-szekerény födele, s egy alak, egy emberi alak száll ki belőle. Halvány mint a tal — Jezus Maria! — a fehér asszony! — Szeimeim elhomályosodnak a nagy ijedségtől, de még látom, a mint az alak kiöson a nyitott ajtón.

Nagyon megijedtem, de az ijedség aránylag rövid ideig tartott. A kísértet rendkívüli gyorsasága gyorsan volt előttem,

szőr történet említés Baranyában tanyázott tatárokról, kikről Kéry János azt írja, hogy Zrinyi Miklós az 1664-ki híres pécsi és eszaki kalandja alkalmával egynek sem kegyelmezett meg azon kegyetlenség miatt, melylyel vidékünkét pusztították.

— **Fehér Ipoly pannonhalmi főpát a Vatikánban.** A „Pester Correspondenz”-nek Balatonfüredről írja Roboz István: „Köztudomású dolog, hogy a primás által vezetett zarándokok nevezetességei közt a pannonhalmi szellemes és tudós főpát, Fehér Ipoly is ott volt. A napokban meglátogatva őt, szokott szellemességével elbeszélte római útját, melyről közlök olyakat, mik még nem kerültek nyilvánosságra, és eléggé érdekesekek is.

A főpátot a pápa a zarándokok előtt fogadta külön kihallgatáson, nagy, leereszkedő kegyességgel.

A kihallgatási terem tőszomszédságában van a bibornokok terme, hol kihallgatás előtt össze szoktak gyűlni. A kardinálisok rendes termén kívül van még egy terem, hova azok a főpátok mennek kihallgatás előtt, kik már megkapták ugyan a bibornoki címet, de a szájfelynyitás és lecsukás szertartásán még át nem estek s a bibornoki kalapot még nem kapták. Ebbe a terembe vezették a kamarások a mi hercegprimásunkat is a zarándokok kihallgatása előtt. A bibornoki terem után jön a püspökök s a világi nagyságoké és a többi kihallgatásra jelentkezőké.

Midőn a jeladás megtörtént s a főpát úr a kihallgatási terembe lépett, a pápa biborvörös aranyos karszéken ült. Fehér Ipoly térdre borult előtte, a pápa pedig így szól hozzá latinul: „Kelj fel és ülj le!” A főpát ezt tenni nem akarván, a pápa hozzá hajolt és az oldalt lévő székre mutatva, ismételte: „ülj ide.”

Ő szentsége már informalva volt a főpát érkezéséről és állásáról s folyékonyan, atyai hangon beszélt vele. Hogy azonban a magyarországi egyházpolitikai pártok csoportosulása felől nem volt részletesen tájékozva, az kitűnt kérdéseiből; holott egyébként igen jól ismeri a magyar viszonyokat.

Ő szentsége azt hitte, hogy Magyarország is van olyan centrumpárt, mint Németországban, a mely tisztán katolikusból lett politikai pártta az egyházpoli-

tikai fontos kérdések védelmére és megoldására.

Fehér Ipoly főpát elmondta aztán az egyházpolitikai terev való csoportosulási tényállását. Felvilágosította ő szentségét, hogy Magyarországon katolikus centrumpárt nincs, hanem az egyházpolitikai terev a klérus által védett álláspontnak minden pártból vannak hívei s viszont vannak ellenzői is. Majd az egyházpolitikai helyzet esélyei és a megoldás iránt táplált remények felől kérdezősködött a pápa, és pedig nagy érdeklődéssel. Az adott felvilágosítások után kegyesen elbocsátotta ő szentsége tudós, kitűnő főpátunkat.

Hirek.

— **Városi kinevezések.** A kórházi gondnokká kinevezett Kerbolt Pál I. oszt. számtiszt helyére Saághy Kálmán II. oszt. számtiszt, ennek állására Kaufmann Lajos; a lemondott Kalupka Béla helyére Schaffer Antal, a halálozás folytán megürrült I. irnoki állásra Szily István, levéltári nyilvántartói állásra pedig ideiglenesen Vész Albert neveztetett ki.

— **Országos tűzfelügyelők.** A belügyminiszter az újabbán előfordult tűzveszélyek következtében országos tűzfelügyelői állásokat szervez, egyelőre négy állással. Ez a négy tűzfelügyelő ellenőrizné a törvényhatóságokat a tűzrendészeti kormányrendelet pontos végrehajtása körül. A fontos állásokra Lukács Gyula bars megyei tűzfelügyelő, Öváry Ferenc, Kék Lajos, Szalay Odón orsz. képviselők vannak kiszemelve; a négy kerület beosztását és székhelyét még nem ismerjük. — Reméljük, hogy Hieronymi nem elégszik meg ezzel a reformjával, hanem mihamarabb szervezi a régóta tervezett országos egységszégűy felügyelői állásokat is; azokra is van oly szükségünk, mint a tűzfelügyelőkre.

— **Az elgyűrűzött primadonna.** Somlóné Vadnay Vilma, szinkórunk utolsó napjainak vendéget nagyon megkedvelte a pécsi közönség. Az a néhány este, az a pár szerep, a miben láttuk, mindenkinek megnyerték a tetszését, s ez a tetszés csakhamar egy általános óhajban nyilvánult: Somlónét szerződtesse Somogyi az új színházhoz primadonnának. Az ajándék is, a mit a vendég-

művésznőnek pécsi tisztelői adtak, elűt a megszokott virágchablontól; egy arany karikagyűrűvel lepték meg, melynek belsőjébe ez volt vésvé: „Pécsi színház, 1893. július 31.” Reméljük, hogy Somlóné szívesen beleegyezik az elgyűrűzésbe, és Somogyi sem fogja megtagadni beleegyezését az új frigybe, ami a jelen esetben csakugyan iránnyadó, lévén Somogyi a pécsi színi viszonyoknak ez idő szerint fetetlen és korlátlan ura. A pécsi közönség ezen leleplezett új viszonyát részünkről szívesen törvényesítenők.

— **Városi villamos vasut.** Egy régen érzett szükséglet nyer legközelebb kielégítést: villamos közúti vasutat akar egy vállalat létesíteni s már be is adta kérvényét a vasut engedélyezésére tárgyalban. A város meredek utcáin ugyan nagy költségre kerül a vasut létesítése, de a vállalat úgy vélekedik, hogy a remélhető nagy forgalom bőven meghozza a befektetett tőke kamatait. A nagy területen elnyúló városnak eddig semmiféle közúti közlekedési eszköze nem volt; az új vállalat régen érzett hiányt pótol. — Félreértesek kikerülése végett megjegyezzük, hogy a közúti vasut Pozsonyban és nem Pécsen létesül. Ugyan Pécs sokkal hosszabb vonalban nyúlik el, mint Pozsony s így közúti vasutra is nagyobb a szükség, az utcái sem meredekebbek; de hát mi maradna akkor unokáinknak, ha már mi megépítenénk minden szükségeseget?

— **Rosegger jubileuma.** A kitűnő stájer költő: Rosegger K. Péter a napokban ünnepelte születése ötven éves évfordulóját. Az egyszerű parasztiúrból lett nagy költő jubileuma alkalmával rokon-szenyvel és lelkesen üdvözli a német irodalom Munkáiból igen sokan ismerik Magyarországon is; a 70-es években Heckenast Gusztáv — kinek egy ízben vendége is volt az alföldön — több kötetet adta ki Budapesten. Nepies hangja, kedves naitvása egyik legjobb munkájává tesz a „Gyermekek”-et, melyből Zoltán Vilmos szép fordításában lapunk is több novellát hozott már és épen mai számunkban is hozunk egy derült rajzocskát e kötetből. A jeles osztrák író és költő jubileuma alkalmából mi is szívből üdvözzöljük.

— **Halálozás.** Özv. Kelemen Akosné szül. Kelemen Ilonka hosszas szenvedés után csütörtökön este élete 30 ik évében elhunyt. A korán elköltözött fiatal asszony halála általános részvételt keltett. Temetése szombaton délután lesz. Nyugodjék békeben!

— **Kirándulás az Al-Dunára.** A Meceek-Egyesület folyó évi augusztus hó 20—27-ig az Al-Duna vidékére nyolc napos kirándulást rendez, melynek programja a következő:

I. nap. Augusztus 20-án. Indulás augusztus 20-án (vasárnap) a reggel 5 óra 32 perckor Mohács felé induló vonattal. Erkezés Mohácsra 8 óra 8 perckor; innen 9 órakor hajón Belgrád felé, hova érkezés este 10 óra 25 perckor. (Reggeli a mohácsi vasúti vendéglőben, ebéd, vacsora, meghálás a hajón).

II. nap. Augusztus 21-én (hétfő) reggel 5 órakor kiszállás a hajóból, elszállásolás. Reggeli Belgrádban, ezután séta a városban, a város nevezetességeinek megtekintése. Ebéd után kirándulás Topcsiderbe. Vacsora Belgrádban, meghálás a hajón.

III. nap. Augusztus 22-én. (Kedd). Belgrádból indulás hajóval reggeli 5 óra 30 perckor (reggeli a hajón). Erkezés Bázsiára 10 óra 10 perckor; innen vasuton indulás délelőtt 11 óra 45 perckor. Erkezés Fehértemplomra déli 12 óra 8 perckor. Ebéd és elszállásolás Fehértemplomban. Ebéd után kirándulás hazánk legnagyobb homokpusztájára, előzetesen Fehértemp-

tisztességes szellem meg tudja őrizni higadságát és méltóságát.

Hatha ez ember volt, rossz ember, liszttolvaj, kit reggel megleptünk a malomban s a ki elrejtőzött a lisztsekrényben? — A szekrényből még mindig szállt fölfelé a fehér por. Kinéztem az ablakon. Láttam, a mint a fehér alak áttörtetett a bokrokon. Néhol, a hol a bokrok nagyon sűrűek voltak, megállt és hallgatózott; bizonyára azt hitte, hogy valaki üldözi, pedig én csak az ablakból néztem utána. Felénk járt föl és alá, végre a kőrisbokron, bürkön es sósán át lekuszott a patak kövecses medrébe, mely fölött a malom falyúja állt. Itt a mély árokban biztonságban hihette magát. Nekem azonban pokoli gondolatom támadt. — Most akár szellem vagy, akár nem — gondolom — a friss víz lsten adománya, nem árthat neked sem.

Lenyomtam a rudat s abban a pillanathban éies sikoly hangzott föl az árokból, melyben a malomvíz óriási erővel lezuhogott a fehér alakra.

Csak hogy nem maradt sokáig fehér; mire nagy nehezen kievickélt a vízből, úgy, hogy ismét láthatam, nem volt több fehér, hanem szürke volt, barna volt, a szénfekete Stina volt.

Annýra összegubancolódott nedves

ruhában és a bozótnak, hogy még a hely színén volt, mikor odaértem hozzá.

— Stina! — kiáltottam rajja — a rozsunkat akartad-e ellopni, vagy a lisztünket?

Erre lehajolt és meg akart dobni követ. En persze óriási larmát csaptam, s midőn erre Toma szomszédunk, ki kissé odább karókat faragott, hozzám jött, a tovasiető Stina még látható volt.

— Sohse búsulj, hogy a malmom vize feketére mosott — kiáltott utána Toma — az áristomban majd megint megszáradsz. A feleségem persze kőtelre akgatja a nedves rongyokat!

Erre megvizsgáltuk a lisztsekrényt; abban bizony nagy volt a hiány, s ha a derek tisztor a tolvajt még jókor ki nem űzte volna rejtek helyéből, én és apám nem a magunk számára öröltük volna a rozst.

A malmot többé nem indítottam meg; Toma szakba öntötte a lisztet és hazavitte hozzánk.

Aztán elment és befogta a szénfeketét. A malom még ma is áll elrejtve a bokrok közt.

A lisztet, melyet én öröltem, már rég megsütöttük és megettük, a szénfekete Stina már rég megszáradt és meghalt.

lom nevezetességeinek megtekintése. Vacsora és meghálás Fehértemplomban.

IV. nap. Augusztus 23-án. (Szerda). Reggeli után 7 óra 7 perckor indulás vonaton Oravicán át Aninára; érkezés 1 óra 51 perckor déliben. (Oravicáról Aninára egy az építkezés merészsége dolgában a semeringivel vetekedő hegyi pálya visz nagyszerű vadregényes vidéken át.) Aninán ebéd, mely után a vasgyárak megtekintése. Délután 6 órakor gyalog séta, szép erdei úton, Stajerlakon át, Marillavölgybe (2 órai gyaloglás). Itt vacsora és meghálás.

V. nap. Augusztus 24-én. (Csütörtök). Reggeli után séták Marilla völgyben és környékén. Ebéd 11 órakor. Ebéd után séta Oravica bányára (erdei gyaloguton 2 óra). Oravica-bányáról délután 3 óra 50 perckor indulás vonattal Jaszenovág, hol érkezés 5 óra 24 perckor; innét kocsikon Fehértemplomra. Ugyanitt vacsora és meghálás.

VI. nap. Augusztus 25-én. (Péntek). Reggeli után 8 óra 51 perckor vasúton Baziasra, érkezés 9 óra 10 perckor. Baziasról indulás hajóval 10 óra 10 perckor d. e., érkezés Orsovára 3 óra 45 perckor délután.

Ezen rész a kirándulásnak kétségtelesen lénypontja; gyönyörű út, melynek hazánkban alig van párja; természeti szépségei- s történeti emlékeiél fogva a közép Rajnával vetekedik, legérdekesebb része a moldovai szigeteken alul kezdődik a Babakáj sziklánál (római castrumok, Traján lepcsője és táblája, Lászlóvár, Galambóc, Drenkova, Kazánzoros, katarakták, Grében s a föllette érdekes robbantási munkálatok megtekintése). (Ebéd a hajón) Délután kirándulás a koronakápolnához és Adakaléh szigetére. Orsován vacsora és meghálás.

VII. nap. Augusztus 26-án. (Szombat). Indulás reggel 4 óra 10 perckor vasúton, érkezés 5 óra 12 perckor Herkulesfürdőbe; itt reggeli, a fürdő megtekintése, ebéd. Délután kirándulások a gyönyörű vidékre. Vacsora, meghálás Herkulesfürdőben.

VIII. nap. Augusztus 27-én. (Vasárnap.) Hajnali 3 óra 21 perckor indulás gyorsvonattal Temesváron, Szegeden, Szabadkán, Eszéken át hazra. Pécsre érkezés este 10 óra 56 perckor. Szegeden erk. 9 óra 53 perckor délelőtt s indulás 11 óra 56 perckor (ezen 2 óra alatt kocsikon Szeged megtekintése). Reggeli a temesvári, ebéd a szabadkai vasúti vendéglőben; vagy ugyanazon vonaton érkezés Temesvárra reggel 7 óra 42 perckor. Reggeli után a város megtekintése. Továbbutazás a délelőtti 11 óra 20 perckor induló vonattal; érkezés Szegedre délután 2 óra 31 perckor Szegedről 2 1/4 órai tartózkodás után — mely idő alatt a város kocsikon megtekinthető — indulás 4 óra 48 perckor s érkezés Eszékre éjjeli 11 óra 41 perckor. Itt meghálás. Eszékéről indulás a reggel 5 óra 50 perckor induló vonattal s érkezés Pécsre reggel 8 óra 14 perckor

(Ezen programnak a Fehértemplom és Anina vidékre vonatkozó része, a fáradhatatlan buzgólkodó kirándulási bizottsághoz érkezett újabb információk alapján, a tervbe vett 3 nap helyett valószínűleg két nap alatt lesz megtekinthető; az így szabaddá lett egy egész napi idő pedig vagy Herkulesfürdő páratlanul szép vidékének, vagy az utba eső nagyobb városok tüzesebb megzemelésére lesz szentelhető. Aug. 12-én a jelentkezett kirándulóknak a módosított programot kézbesíteni fogják.)

Általános megjegyzések. A társaság a gyors és személy vonatokon külön e célra fentartott kocsikban utazik. Elszálalásról és program szerinti ellátásról a rendezőség gondoskodik. — Utí költségek. Minden résztvevő a kirándulás összes

költségei fejében (vasut, hajó, kocs, lakás, teljes ellátás — mégis italok nélkül — stb.) ha I. osztályon utazik (hajón és vasúton) 60 forintot, ha hajón I. osztályon vasúton pedig II. osztályon utazik 52 forintot fizet. — Részvételi módok. A kirándulásban részt vehetnek a Mecsek egyesület tagjai és ezek családtagjai. A részvételre jelentkezhetni: Valentin Károly Fia könyvkereskedésében (Pécs. Széchenyi-tér); jelentkezés alkalmával legalább 15 frt lefizetendő. A jelentkezés határideje augusztus hó 12. napjának (szombat) esti 6 órája, mely időig az összes költségek készpénzben lefizetendők. A jegyek az indulás előtt a pályaudvarban fognak átszolgáltatni. Később jelentkezők részére a rendezőség sem menetjegyekről, sem elszállásolásról és ellátásról nem gondoskodik. — A kirándulásban résztvevőket tisztelettel kérjük, hogy az utazás egész tartalma alatt, a társas ebédeken is uti ruhákban sziveskedjenek megjelenni.

— Bővebb felvilágosítással bármikor készséggel szolgalmok. Kelt Pécsen, 1893. évi július hó 24-én. A kirándulási bizottság.

— **Víz mutatóványok.** A szini saison véget ért, elkezdődött az orfeumok és hippodromok egyhangú korszaka. A legszeiseiszerűbb mulatságot azonban a Madarász és Szontagh uszoda uszómestere, teljes nevén Nyitrafogdógi Radovics Sándor találta ki. Szerdán délután szép számú közönség előtt csinált reklámot az uszodának s az ő vízi művészetének; elproduktált mindenféle vízi saltomortalt, bemutatta bravurjait fuldokló gyermeket mentett ki, sőt meg is vacsorált a víz színen. A közönség ha nem is volt elragadtatva a mutatóványok által legalább azzal a szent meggyőződéssel távozott, hogy — Nyitrafogdógi Radovics Sándor aligha fog vízbe fullni. Ezt a meggyőződést a felnőttek 40, a gyermekek 20 krajcáros belépti jegy árán szerezhették meg.

— **Vakmerő betörés.** Báltaszéken a múlt napokban nem mindennapi betörést követtek el S z u c h f i e l Peter házában. Mig a házigazda egész családjával temetésen volt, hamis kulccsal behatoltak lakásába, s a szekrénybe zárt 500 forintot elemelték, egyebet mindent rendben hagytak. Eddig nem tudták a tettesekre akadni.

— **Egy emberélet és 100 fazék.** Egy emberélet és nem kevesebb, mint 100 fazék pusztult el egy kocs, véletlen feldűlése következtében a napokban A szomorú eset S z o k e G y ö r g y 78 éves vaszari fazekas mesterral esett meg, ki Faddra akart egy kocs fazekat elárutítás végett szállítani. A mint az öreg a károszi hegyeken jött, leszállott a kocsiról, hogy — mind a fele jó gazda — könnyítsen a lovak terhén, és ekkor véletlenül a kocs, nekiment az országot mellei körakásnak s ennek következtében hirtelen feldűlt és pedig oly szerencsétlenül, hogy az öreg fazekas a kocs, alá került, kit az arra menő kocsikok holtan húzták ki az összetört 100 fazék cserpei alól.

— **Egy tőken 150 szőlőfürt.** A szegárdi amerikai szőlőtelepen, mely mintaszerűen van berendezve, a többek között egy olyan amerikai direkt termék látható, mely nem kevesebb, mint 150 fürt szőlőt hozott.

Vegyes hírek.

R o b o z József nyug. urod. szám-tartó, a Tolnavidéki Takarékpénztár vezérigazgatója meghalt 78-ik évében Tolnán. — Dabronyi C s e h László elhunyt Sümegen 76-ik évében. Egy Ukkon alapítandó plebiánára 40000 frtot hagyott. — V a s z a r y Mihály eljegyezte S z a b ó Kálmán kaposvári ügyvéd leányát: Margit k. a-t.

A szerkesztő üzenete

Nasloz. Köszönjük a küldeményt és jó mulatást kívánunk az egész kedves társaságnak.

Argus. A »zengerajz-ról« legnagyobb sajnálatunkra nem hozhatunk tudósításokat. Ezt az érdekes foglalkozást hagyjuk a Naplónak, aki, mint látszik, saját külön »zengerajz-kritiká«-sai rendelkezik, aki erősen papiros-szágú ugyan, de mit sem tesz, a fő a »zengerajz«-csinos énekesnőnek érdekes mozzadatlai, melyek hódítanak. Igazi kulturhódítás.

Kritikus. Ön panaszkodik, hogy a közönség nem méltányolja a vidéki hírlapíródat. Ez bizony nem szép a től a közönségtől. De nézze csak, ide ígtunk a pécsi »Times« pénteki **vezér-cikkéből** egy kis mutatóványt: »Tessék a külföldön ordítózó Bálám szamarának ezeket a dolgokat ott is **eldöngösi**ni! . . . akkor aztán elhiszik nekik, hogy becsületes szamarak . . . s megajándékozzuk őket a rég kiérdemelt **kötönyakravalóval**«. Ugy-e bá valasztékos stíl? Le stíl 'est — Napolló. Hát lehet ezt méltányolni? És csoda-e, ha it. diszpédány után itelik meg a többi lapokat. Olyan ez, mint a jégverés: nem tehetünk ellene semmit. Hallgatunk és várunk **Van Nemezis!**

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos:

FEILER MIHÁLY.

Nyom. Feiler Mihálynál (lyceumi nyomda) Pécsen

4927. sz. tjkv. 893 4383 4497

Árverési hirdetés.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Baranyamegye gyámpentzúra végrehajtatonak

Abel János püspöklaki lakos végrehajtott szenvedő elleni 82 frt — kr tökésvételés és járuléka ir. végrehajtási ügyében a pécsi kir. tszék területén levő P.-Lak községben fekvő, a p.-lakai 471. sz. tjkvben felvett 74. hsz. 36.sz. házból alperst illetett felére 227 frt, ugy a p.-lakai 474. sz. tjkvben felvett 2076. hsz. szőlőre egészben az árverést 33 frtban ezenell megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi **szeptember hó 1. napján d. e. 10 órakor** P.-Lakon, a községbíró lakasan megtartandó nyilvános árverésben a megállapított kikiáltási áról is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százalékát, vagyis 22 frt 70 krt, 3 frt 30 krt készpénzben, vagy az 1881. 60. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezehez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1893. évi március hó 15. napján.

Lukrits István kir. tszéki bíró.

Kwizda-féle Restitutionsfluid

mosóvíz lovaknak.

Egy palackkal 1 frt 40 kr. e. á.

30 év óta **udv. istállóknban**, valamint **katonai és polgári nagyob istállóknban** is, használatban; **nagyobb erőfeszítések előtt és után erősítésül**; továbbá **ficamodások, rándulások, az inak merevsége** s más ily alkalmaknál; képesíti a lovat **kiváló teljesítményekre idomításánál.**

Magyarországon: Aus tria-Magyarországon:

gyógyszertárba és **drogista-tárnál.**

Fő letét: **Kwizda Ferenc János** osztrák és kir. és román kir. udvari szállító kerületi gyógyszerárban **Korneuburgban, Bécs mellett.**

Tessék a fennebbi védjegyre ügyelni s vételnél határozottan kifejezni:

Kwizda-féle Restitutionsfluid.

FÖLHÍVÁS

Az új évnegyed közeledtével tisztelettel fordulunk Pécs sz. kir. város és Baranyavármegye nagy közönségéhez, kérve lapunk támogatását.

Tizenkettedik éve, hogy pályafutásunkat megkezdtük. Tizenkettedik éve, hogy a közügyeket szolgáljuk, önzetlenül, céltudatosan, kitartással egy jobb jövő reményében.

Mint a közélet szerény napszámosa, 12 évi működésünk alatt sohasem kerestük a reklámot, de hivatásunk kiszabott keretében megmaradva a főtűnés vágya nélkül komolyan teljesítettük munkánkat, úgy, amint az szerény tehetségünkől és erőnkől telt, a meggyőződés tiszta fegyvereivel az igazságért küzdve, az elveket nézve és nem az embereket, a pártkötelékeken felülemelkedve.

Tizenkét évi működésünk alatt nem az volt célunk, hogy érdektársakat gyűjtsünk magunk köré, hanem hogy meggyőződésünkhöz elveinkhez hűvek maradván szolgálhassuk a közügyeket, nem nézve, hogy az ezért vívott harcban kik követnek és kik maradnak el tőlünk.

Miként a múltban, úgy fogunk járni a jövőben is és míg egy részről mindent el fogunk követni lapunk emelésére, másrészt hisszük, hogy városunk és megyénk értelmisége nem fogja tőlünk megtagadni támogatását, melyre ezennel tisztelettel mindenkit tőle telhetőleg fölkerünk.

Lapunk hetenként kétszer, szerdán és szombaton jelenik meg, díszes kiállítású, illusztrált mellekletekkel. Előfizetési díj: negyedévre 2 ft. Körteljesítőknél, tanítóknál 1 ft. 50 kr.

A „Pécs“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

SCHÖNWARD IMRE

ékszerész, órás és látszerész

Főüzlet:

Király-(fő)utca, a „Hattyú”-épületben.

PÉCSETT

Műhely:

Király-(fő)utca, Mestries-féle házban.

Ajánlja saját műhelyét mindennemű arany, ezüst, bronce és aranyozott templomi szerek legjobb és tűzben aranyozott elkészítésére, valamint javít és aranyoz mindennemű tárgyakat jótállás mellett.

Egy jó pontos járású ébresztő óra 2 frt 50 kr.

Egy csinos ezüst Remontoir óra 8 frt 50 kr.

Egy kettős köpenyű ezüst Remontoir óra 10 forint.

Egy ezüst horgony (Ancre) Remontoir óra 2-ös fedéllel 12 frt.

Ezüst horgony-Remontoir Tula-óra, kettős fedéllel, finom szerkezettel 16 forint.

Finom szerkezetű csinos inga-óra diófa-szekrényben 12 frt.

Nagy raktár a legújabb divatu salon, inga, iroda és consol-órákból stylszerű kivitelben, tölgy, fényezett, dió és amerikai diófa-szekrényekben.

Legnagyobb választék a legjobb szerkezetű női és uri arany órákból, eredeti szabott gyári árak mellett.

Ö t é v i j ó t á l l á s s a l.

Francia, angol, valamint saját gyártmányú ékszerek a legújabb és legfinomabb kivitelben óriási választékban vannak raktáron.

Valódi ezüst tárgyak, u. m.: gyertyatartók, asztali állványok, cukordobozok, kenyérkosarak, serlegek, bor, cognac, thea és kávé servicek, étszerek stb. stb. dús választékban rendkívül szép és izléeses kivitelben igen jutányos árban.

Vésnöki munkák elvállaltatnak, a nálam vett tárgyakhoz bármily vésés díjmentesen készítettik.

Mindennemű javítások a z o n n a l és legjutányosabban készítettnek.

Régi ezüst és aranytárgyak vagy órák és egyéb műbecsű régiségek legmagasabb árak mellett beváltatnak vagy cserébe átvétetnek.

Becslések ingyen eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

SCHÖNWARD IMRE.

Nevelő intézet (pensionatus).

Werner Magdolna

okl. tanítónő, habár **25 évig** fenállott nyilvános leányiskoláját beszűntette,

pensionatust nyit

óly vidéki leányok számára, kik a városban valamely nyilvános (elemi, polgári, kereskedelmi-) iskolát látogatnak, továbbá kik zene; tánc vagy más rendkívüli tárgyban oktatást nyárni óhajtanak.

Bővebb fölvilágosítás kapható Pécsen, **Hunyady-utca 6. sz.** alatt. 4488.

4467. sz. 1893.

Arverési hirdetmény.

A pécsi kir. tszék mint tkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Pécs szab. kir. város közkórháza végrehajtatónak

Zsitkovits Mátvás

végrehajtást szenvedő elleni 56 frt 21 kr tőkekövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a Pécs sz. kir. város határában fekvő, a pécsi 2138. sz. tjkvben felvett 3283. hsz. 527. sorsz. házból és udvából Zsitkovits Mátvást illető háromnegyed részére az arverést 90) frtban ennell megalapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1893. évi **augusztus hó 23. napján** d. e. 10 órakor a kir. tszék arverési helyiségében megtartandó nyilvános arveresen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Arverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsáranak 10 százalékat, vagyis 90 forint — krajczárt készpénzben, — vagy az 1881. évi 69. törvényeikk 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. szám alatt

4496

kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-a-kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikünl dött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi 60. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A pécsi kir. tszék mint tkvi hatóság 1893. évi március hó 4. napján.

Bogyay Pongrác kir. tszéki bíró.

Biztos jövedelem

ajánlódik tisztességes egyéneknek **sorsjegyeknek** részletfizetésre való elárúsítása által egy **budapesti első-rangu bankintézet** számlájára. — Ajánlatok az ügykötség átvétele végett **„J. D. 12”** címen **Danneberg J. hirdetési irodájába**, Budapest, V., Deák Ferencz-utca 14-ik szám czimzandók.

Bécs. 1874. Erdem-érem. Bpest. 1885. Nagy-dizsokl. Zágráb 1891. Dizsoklevél. Eszék. 1889. Dizsoklevél. N-Palánkán. 1887. Ar-ér.

CSIK JÓZSEF

cs. és kir. kizárólag szabadalm.

I. szerémi portl.-cement és vízhatlan mészgár Béocsinban.

Központi iroda és raktár: Bpsten, V., Rudolf-rakpart 8. ajánlja a t. építész és építőmester urak, építkezési vállalatok, föld-birtokosok, községi és egyházi előjáróságok, valamint a nagyérdemű építő közönség be ses figyelmébe saját gyártmányu

Portland-cement és vízhatlan meszt,

melyek mindenkor egyenlő jó minőségben szállítatnak — Árjegyzékek s magyarázatok kívánatra készséggel megküldetnek.

Raktár PERLESZ LAJOS urnál Mohács.

Páris. 1867. Bronz-érem. Kecskemét 1872. ezüst-érem. Ujvidék 75.18. Arany-érem. Szeged. 1878. Erdem-érem.

ZACHERLIN

a legjobb híru szer minden férgek ellen.

A bámulatosan működő „Zacherlin” ismertető jepei:

1) A lepecsételt üveg. 2) A „Zacherl” név.

Az üvegek ára: **15, 30, 50 kr., 1 frt.** A Zacherlin-féle feeskendő ára **30 kr.** — Kapható:

Pécszett:

Grünhuth és Hirschler
Alt és Böhm
Berecz Károly
Dobszay Antal
Eizer János
Gyümöthy Gyula
Herdlein Lajos
Hollósi Adolf
Kaeskovits Jenő
Klohsár K.
Köszl János
Lehner és Bakos
Leichtner Mór
Lill János
Lill István
Mautner Mór
Mayer József
Mitzky Mór
Nick Károly
Prager János
Prandl Gyula
Pfeffermann és Schön

Poth Vilmos
Reinfeld A
Rech Vilmos özv.
Roth és Rosenthal
Simon János
Spitzer Sándor és fia
Spitzer Jakab
Strausz J.
Sipócz István
Wallerstein R. utóda
Weber Ferencz
Wertheimer C.
Zach Károly
Zsvánovits Károly

Báttaszék:

Mayer Guszláv
Eichardt József
Göczy Nep. János
Luszt Samu

Bonyhád:

Traiber A. V.
Ernel Adolf

Dombóvár:

Schneckenberger Ad.
Pauncz Adolf
Spi zer Imre

Mohács:

Auber Nep. János
Pretzelmayr Alajos
Freund és Társa
Bachnach Győző
Stranzinger Gyula
Toldy Ignác
Auber Károly

Siklós:

Pauncz Géza
Kürschner Mór
Barány Sándor és Tsa
Nendtvich Desző pvs.
Weingoldner Jakab

Villány:

Gyümöthy Jákó

Olasz hyppodrom Jovani Lodi

a **Buza-téren** ujonan felépült és kényelmesen berendezett nyári arenában **július hó 16-ától** kezdve naponként

előadásokat rendez

Lodi János, az olasz hyppodrom-társulat igazgatója, elsőrendű jól szervezett társulataival a magasabb légtorna zat, köteltánc, akrobatica, ballet, zenebohócok és nema-keplet köréből.

Ezen műsorból különösen kiemelendők:

Ujdonság!

Nonplus utra!

Ujdonság!

Ma lépnek fel először

JAGENDORFER FIVÉREK!

Németország legerősebb Herkulesei, bámulatos erőművész mutatványakkal, melyek vasrudakkal 1 mt. mazsa és 50 kilos körtékkel hordokkal és bombákkal fogják magukat kitüntetni. Zaradékul igen trelas némakeplet, bemutatva több nő és férfitag által.

A társulat 30 művész, művésznő és saját zenekarból áll.

Helyárak: Számozott zártszék 40 kr. I. hely 30 kr. II. hely 20 kr. Karzati állóhely 10 kr.

Pénztárynyitás 7 órakor. Kezdeté pont 9 órakor.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esd mély tisztelettel

LODI JÁNOS igazgató.

Egyedüli és biztos segély

elvezetett vagy elyengült fér-fierónél (Impotencia) az uj cs. és kir. **szabadalmazott készülékek**l. Eszre nem vehető, külsőleges, jól-állás mellett artalmatlan, kellemes, az ingerlést kizáró gyögyimód.

Hirneves tanárok elismerő okiratai és legmelegebb orvosi ajánlatok.

Teljesen felgyógyultak hálaíratatainak ezre: érdek nélkül ajánlják használatát.

Postai széküldés és csomagolás titoktartó. Tartalom és szájlító ki nem vehető.

DR. CARL ALTMANN

Wien, VII., Mariahilferstrasse Nr. 70.

Röpiratok kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.